

Секція: Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

Гоблик Володимир Васильович

доктор економічних наук, професор, перший проректор

Мукачівський державний університет

м. Мукачево, Україна

Щербан Тетяна Дмитрівна

доктор психологічних наук, професор, ректор

Мукачівський державний університет

м. Мукачево, Україна

Гарапко Євеліна Василівна

аспірант кафедри менеджменту та

управління економічними процесами

Мукачівського державного університету

м. Мукачево, Україна

ПРОБЛЕМИ ТИПОЛОГІЇ МАЛИХ МІСТ ЗАКАРПАТТЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Закарпаття є унікальним регіоном нашої країни, який має спільні кордони з чотирма країнами Європейського Союзу. На північному сході, сході і південному сході межує з Львівською та Івано-Франківською областями, а на північному заході, заході і півдні кордони області співпадають з державним кордоном України загальною протяжністю 467,3 км, у тому числі з Польщею – 33,4 км, Словаччиною – 98,5 км, Угорщиною – 130,0 км та Румунією – 205,4 км. Унікальне геополітичне розташування області на перехресті економічних, торгових та інших шляхів сприяє розвитку і подальшому поглибленню всебічного міждержавного

співробітництва. Закарпатська область дедалі впевненіше стає міжнародним регіоном відпочинку, лікування, туризму і спорту [1, 2, 3].

Дослідження проблем соціально-економічного розвитку малих міст регіону в умовах децентралізації набуває особливо важливого значення. Малі міста сьогодні нагромадили низку проблем в своєму розвитку: втрата населення, погіршення демографічної ситуації, зростання рівня міграції, особливо молоді. Низький рівень життя, проблеми трудовлаштування, погіршення стану інженерних об'єктів, житлово-комунального господарства потребує створення умов для розвитку для залучення інвестицій, розвитку приватного бізнесу.

Ефективне управління розвитком малих міст передбачає раціональне використання їх власного природно-ресурсного та людського потенціалу, створення привабливого інвестиційного середовища, задіяння культурного та інформаційного потенціалу. Для цього необхідно здійснити типологізацію малих міст, яка є науковим опертям управління їх розвитком, оскільки вона дозволяє виявити особливості і відмінності малих міст, а відповідно забезпечити адресне управління їх розвитком.

Для Закарпатської області при здійсненні типології малих міст з їх приміськими зонами та прилеглими до них територіальними суспільними поселенськими системами обов'язковими критеріальними ознаками є історичний контекст їх розвитку, врахування вертикальної зональності розміщення малих міст в низинній, передгірській та гірській природно-економічних зонах, етнічного складу економічно активного населення, наближеністю до кордону [4].

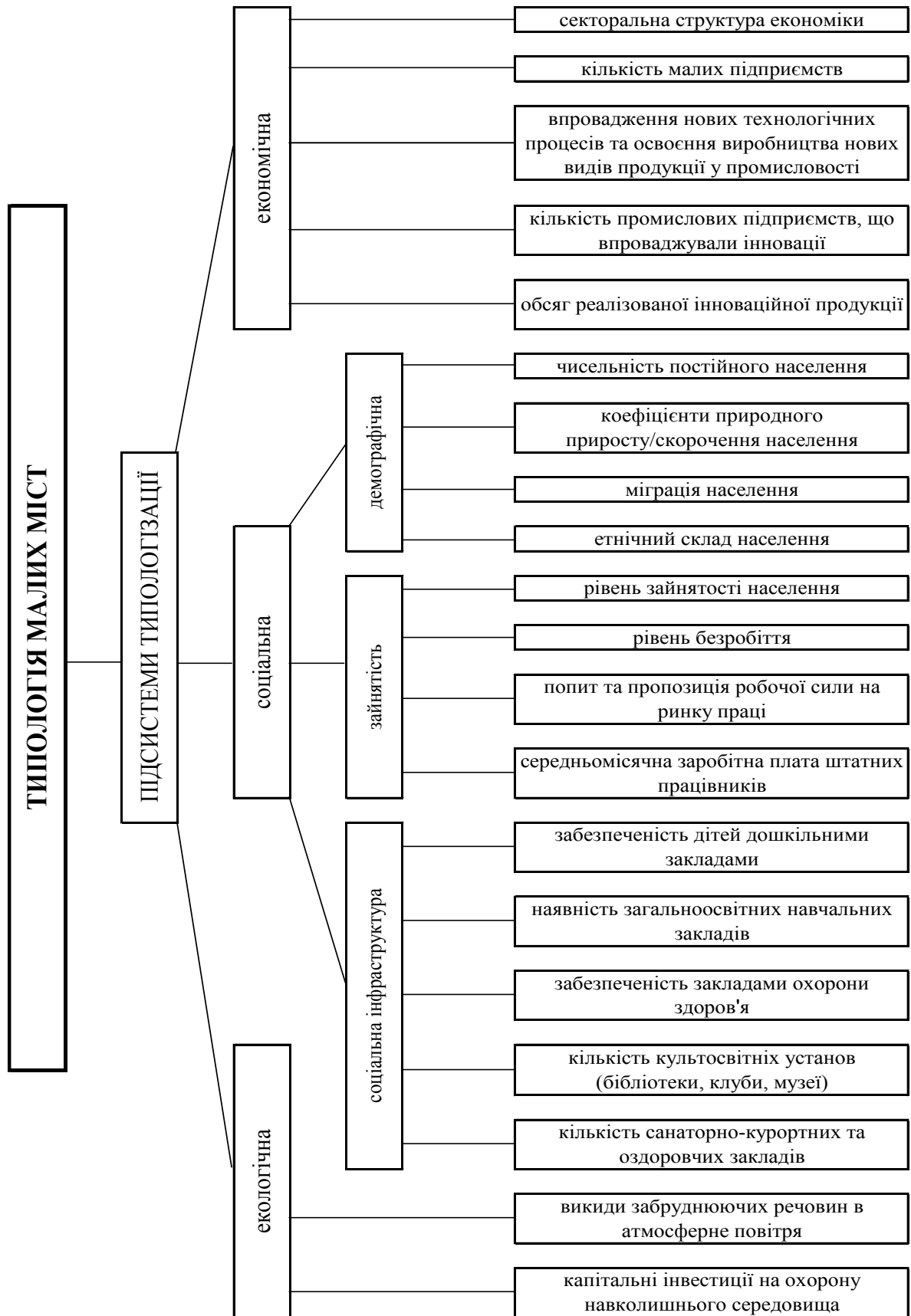

Рис. 1. Типологізація малих міст за ключовими параметрами їх розвитку [4]

Для прикладу, на основі аналізу екологічної підсистеми стає можливим визначити напрямки діяльності для конкретного малого міста області з покращення стану довкілля та ландшафту його території:

- будівництво нових та відновлення існуючих мереж водопостачання і водовідведення та очисних споруд у міській місцевості зі спеціальними програмами для зон, насичених туристичними закладами,
- організація роботи зі збору та переробки сміття; посилення контролю і відповідальності за неорганізоване викидання сміття, організацію стихійних сміттєзвалищ;
- посилення контролю і відповідальності за скидання забруднених вод у поверхневі водойми в міській місцевості, забруднення повітря;
- раціональне використання, охорона та відтворення водних ресурсів;
- збереження, відтворення та розширення особливо цінних навколишніх лісових масивів;
- підтримка виробництва енергії з альтернативних екологічно нейтральних джерел;
- збереження, відтворення та раціональне використання земельних ресурсів.

Таким чином, для розв'язання екологічних, соціальних, економічних проблем окремо взятого малого міста необхідно оцінити його переваги і недоліки з метою визначення шляхів його розвитку. Проблеми типологізації малих міст має, насамперед, практичне значення для органів влади, місцевого самоврядування, підприємницьких структур, громадських організацій при розробці стратегій і програм соціально-економічного розвитку, залучення інвестиційних ресурсів.

Література

1. Гоблик В.В. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку: колективна монографія / Н.А. Мікула, Є.Е. Матвеев, В.В. Гоблик, І.Р. Тимечко та ін.; відп. ред. Н.А. Мікула – Львів: Інститут регіональних досліджень НАН України. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»: у 8 томах, т.8), 2013. – 372 с.
2. Регулювання трудовіграційних процесів в транскордонному регіоні: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Пітюлича М. І. // М.І. Пітюлич, В.В. Гоблик, Т.Д. Щербан [та ін.]. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2015 р. – 148 с.
3. Гоблик В.В. Внешнеэкономические связи в трансграничных регионах: опыт Украины и стран Евросоюза: монография / В. В. Гоблик; Мукачевский государственный университет. - М.: ЦСП и М, 2015. - 318 с.
4. Гарапко Е.В. Методичні підходи до типології малих міст як наукова основа управління їх розвитком / Наковий вісник Мукачівського державного університету. Серія економіка: збірник наукових праць. - Вип. 2(8). - Мукачево: РВВ МДУ, 2017. - С.113-120.